

Fotografera Östergötlands trollsländor.

9 -11 juli 2021.

- En stor koncentration av trollsländor på de lokaler vi besöker.
- Fotografera många olika arter av trollsländor.
- Artbestämmande av trollsländor i fält och i kurslokal.
- Mina bästa råd & tips för att skapa bra bilder på trollsländorna.
- Arbeta både dokumentärt & kreativt med dina bilder på trollsländor.
- Vi besöker ett flertal av Östergötlands allra bästa lokaler för trollsländor.

Pris: 5 600 SEK

9-11 JULI 2021.

6 PLATSER (Begränsat antal platser)

Anmälningavgift: 1 120 SEK (20%)

Inkluderat i priset :

Lunch & fika enligt program.

Teori, praktik och handledning av Niklas Virsen.

Ej inkluderat i priset: Transport till & från Fröstad gård. Boende. Middag & frukost. Försäkringar. Utgifter av personlig karaktär.

[Läs resevillkoren.](#)

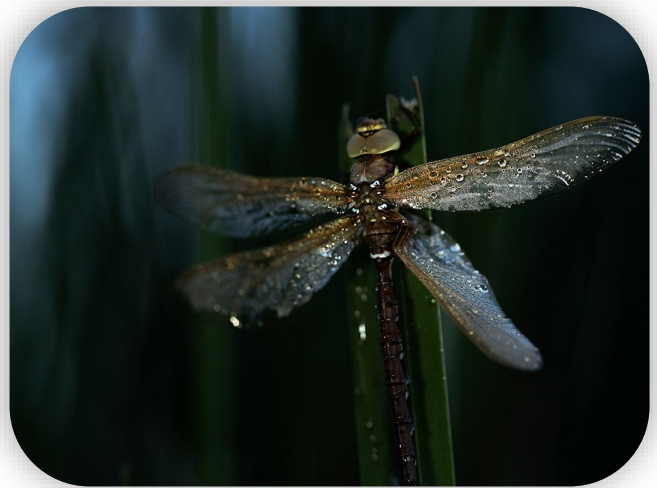

Trollsländor är en av våra vanligaste insekter, däremot är kunskapen om dessa bevingade pärlor ofta bristfällig. Detta framkommer vanligtvis vid artbestämning och förståelse för hur de lever. I den här workshopen kommer vi att fotografera Östergötlands trollsländor på några av länets bästa lokaler för trollsländor. Vi fokuserar också på att bli bättre på artbestämning både ute i fält och i teorirummet. Trollsländorna är en av våra mest iögonfallande insekter med dess storlek och ofta praktfulla färger och de är värda all vår uppmärksamhet.

Fokus på bilden av trollsländan.

Fokus på denna workshop ligger givetvis på att fotografera trollsländor men jag vill understryka att det inte bara handlar om en ren dokumentation. Du kommer även att få möjligheter och lära dig hur vi kan skapa spännande, annorlunda och kreativa bilder av trollsländor. Bland annat med hjälp av artificiellt ljus.

Trollsländorna är som mest aktiva under dagen och framförallt när solen tittar fram. På tidiga morgnar och sena kvällar är det desto tystare i trollsländemarkerna här i Östergötland. Vi kommer att fotografera mitt på dagarna men också under de mer stillsamma perioderna på morgnar och kvällar. Det är ofta då vi får det vackraste ljuset och kan arbeta mer "fine-art"-inriktat med våra motiv. På de tidiga sommarmorgnarna brukar dagg kunna skapas på vassen, sjöväxter och gräs, så även på trollsländornas vingar.

När daggen ligger kvar på vingarna och solen inte har värmt upp trollsländan kan den inte flyga utan måste vänta på att solen värmer upp. Således är de väldigt enkla att fotografera tidigt på morgonen, så länge man hittar dem. Ofta kan de sitta långt in i vassen. I de sena sommarkvällarna kan trollsländorna vara aktiva länge, även när ljuset blir svagare, vilket ger oss möjligheter till att fotografera trollsländor i vackert kvällsljus.

Vi besöker flera artrika lokaler.

Östergötland har många fina och lättillgängliga artlokaler för olika arter av trollsländor. På den här workshopen kommer vi att fotografera vid ett flertal av dem.

Fröstad.

På Fröstad gård där kurslokalen ligger finns Lillån. Ett ganska smalt vattendrag med mycket undervegetation och mesta-

dels stillastående vatten (i området kring Fröstad gård). Det här området är en bra lokal för trollsländor och även om artrikedomen inte är lika stor som i de mest kända lokalerna finns det här mycket rikligt med trollsländor. Bland annat en stor koncentration av olika arter av flicksländor, metalltrollslända & fyrfläckad trollslända.

Tåkern.

En av de absolut bästa lokalerna för trollsländor är runt Tåkern och specifikt de norra delarna av sjön mot Vadstena. Runt Tåkern har det påträffats cirka 34 olika arter av trollsländor bland annat, vassmosaikslända som har ett starkt fäste här och givetvis en mångfald av andra arter. Även den södra delen av sjön är en mycket artrik lokal som vi kommer att fotografera trollsländor i.

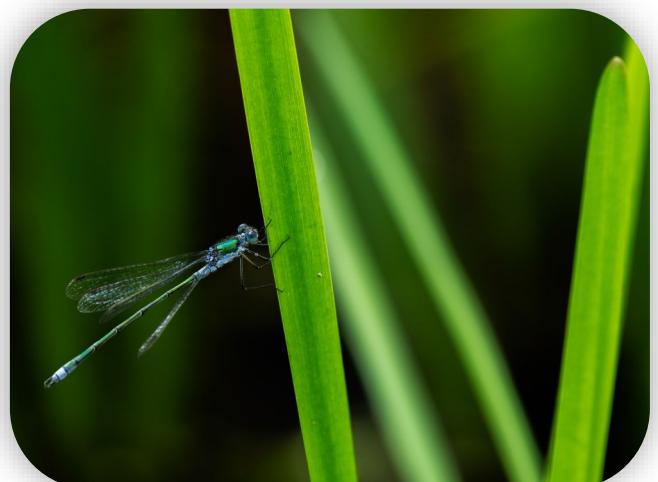
Ljungsbro.

Utanför Ljungsbro i Östergötland finns flera artrika trollsländelokaler med cirka 25 registrerade arter (kan vara fler i och med registreringar i Artportalen). Här finns det enkla vägar att gå och lätt att komma trollsländorna nära precis som på de andra lokalerna. Här finns bland annat möjlighet att se och fotografera den sällsynta månflicksländan.

Östergötland är ett starkt fäste för trollsländorna.

Vår trollsländefotografering kommer att ta oss till olika typer av lokaler med olika biotoper. I Tåkernområdet är det vassbeväxt och sjö. I Ljungsbro små gölar med mycket rik vegetation och i Fröstad en å med mycket vegetation. Beroende på väder och vind så finns det även fler alternativ i närområdet som kan bli aktuella för ett besök.

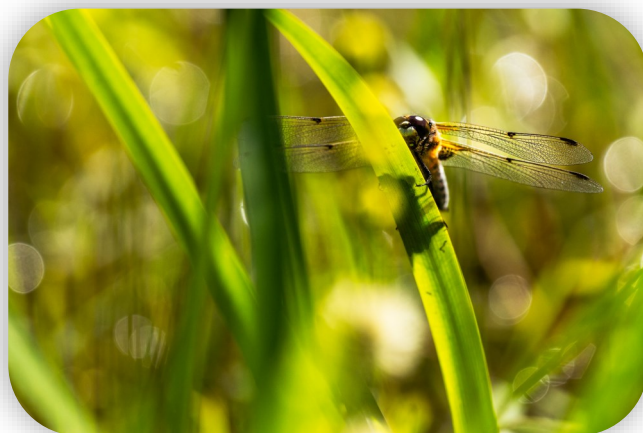
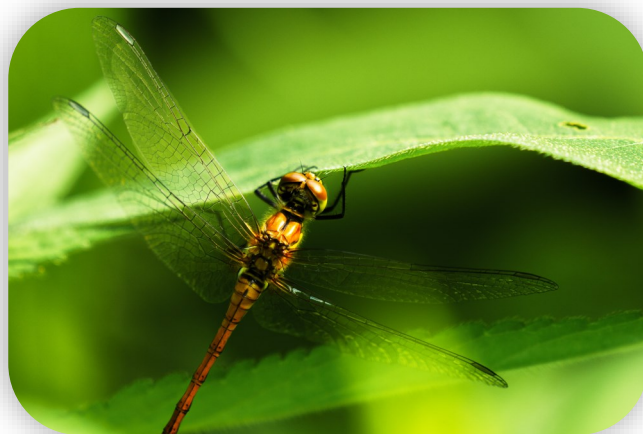

Östergötland är en av våra rikaste län för trollsländor i landet. Någonstans mellan 81% av Sveriges alla trollsländor har registrerats i Östergötland. Endast Skåne och Småland har fler registrerade arter. Några av de mest observerade arterna i Östergötland är brun mosaikslända, fyrfläckad trollslända, spjutflickslända, ljus lyrflickslända oh pudrad smaragdflickslända. Om dessa arter är de vanligaste finns det trollsländor som är mycket ovanliga som exempelvis fjällmosaikslända och dvärgflickslända.

Fjällmosaiksländan är en av de vanligaste trollsländorna i norr och finns där i mycket rika koncentrationer. Faktum är att om du ser en trollslända i Norrland är det mycket stor chans att det är just fjällmosaiksländan. I söder finns bara ett fåtal registreringar, däribland från Fjällmossen vid Kolmården i Östergötland.

Uråldriga insekter.

Hittade fossiler har visat att trollsländorna fanns på vår jord redan för cirka 300 miljoner år sedan, vilket gör dem till en av de äldsta insekterna som finns kvar på vår jord idag. Många arter av trollsländor hotas av utrotning i stora delar av världen och ett av de största områdena för detta hot är Europa. Rödlistade eller hotade arter som finns i Östergötland är grön Mosaikslända, Dvärgflickslända, Citronfläckad kärrtrollslända, Bred kärrtrollslända, Pudrad kärrtrollslända och Tundratrollslända. Exempelvis är den gröna mosaiktrollsländan helt beroende av en växt som heter vatten-aloe som bara finns på ett fåtal lokaler i Östergötland.

De olika arterna av trollsländor som finns idag kan delas in i två olika grupper. Trollsländor och jungfrusländor/flicksländor. Som regel och tillika som jag gör i denna presentation kallar jag båda grupperna under samlingsnamnet trollsländor, men de är som sagt uppdelade i två grupper. Anisoptera med cirka 2 800 arter världen över är de faktiska trollsländorna medan Zygoptera är jungfruflicksländor & flicksländor.

Artbestämning.

Vår artbestämning på den här workshopen kommer att pågå både ute i fält när vi fotograferar och i kurslokalen på Fröstad gård. Jag tycker att det är viktigt att veta vad man fotograferar, inte bara en trollslända utan vilken art det är. Jag lovar dig, det är en spännande värld och på den här workshopen kommer du få så mycket information om trollsländorna som jag bemästrar att berätta.

Artbestämning av just trollsländor kan vara mycket svårt då de olika arterna kan vara extremt lika och bara skilja sig åt på kroppstäckningen. Lägg därtill att honorna och hanarna av den specifika arten ser olika ut.

Eftersom trollsländorna flyger olika tider på våren, sommaren och hösten är det en omöjlighet att kunna tajma in alla trollsländor som har registrerats i Östergötland under en enda workshop. Jag har därför valt början av juli för att det enligt min mening är en av de bästa tiderna för att se och fotografera så många arter som

möjligt. Jag har även anpassat nedanstående lista utifrån vad vi faktiskt kan komma att se vid denna tidpunkt och utifrån de lokaler vi besöker.

Alla arter som vi har chans att se och fotografera är listade här:

Jungfrusländor.

- Blåbandad jungfruslända, Blå jungfruslända.

Smaragdflicksländor.

- Pudrad smaragdflickslända, Kraftig smaragdflickslända*, Vinterflickslända*

Flodflicksländor.

- Flodflickslända.

Dammflicksländor.

- Röd flickslända*, Månflickslända*, Myrflickslända, Ljus lyrflickslända, Mörk lyrflickslända, Sjöflickslända, Större kustflickslända, Större rödögonflickslända.

Mosaiksländor.

- Starrmosaikslända, Vassmosaikslända, Brun mosaikslända, Blågrön mosaikslända

Kungstrollsländor.

- Guldtrollslända*, Metalltrollslända, Gulfläckad glanstrollslända,

Segeltrollsländor.

Citronfläckad kärrtrollslända*, Bred kärrtrollslända*, Nordisk kärrtrollslända*, Spetsfläckad trollslända, Fyrfläckad trollslända, Bred trollslända* Större sjötrollslända*, Gulfläckad ängstrollslända, Svart ängstrollslända, Tegelröd ängstrollslända, Blodröd ängstrollslända.

* De arter som är markerade med en stjärna är osannolikt att vi kommer att träffa på under vår workshop. Detta eftersom flygtiderna inte helt överstämmer med workshopens datum eller att arter är så pass sällsynt. Men, med tur kan det hända att vi kommer att se och till och med kunna fotografera någon av dessa arter också.

Fototekniker & objektiv.

Förutom artbestämning kommer vi givetvis att diskutera diverse fototekniker för att skapa bra bilder på trollsländor. Du kommer att få ta del av mina bästa tips och råd när det gäller både dokumentär och kreativ fotografering av trollsländor. Vi kommer också att prata om vilka olika objektiv vi ska använda, allt ifrån makro

till vidvinkel när vi fotograferar trollsländor i olika situationer. Tillika kommer du att få lära dig att arbeta med artificiellt ljus i form av en ficklampa.

Det här är en fullspäckad långhelg med fotografering av Östergötlands trollsländor, härligt!

Program Fotografera Östergötlands trollsländor 2021.

Observera att detta program kan komma att ändras beroende på väder eller andra oförutsägbara händelser.

Fredagen den 9 juli.

På fredag den 9 juli träffas vi på Fröstad gård klockan 10:00. Vi börjar med en genomgång av kommande dagar kommer att innehålla och kikar även närmare på den trollsländefotografering som vi har framför oss. I denna introduktion pratar vi också om kamerautrustning och inställningar för att fotografera trollsländorna på bästa sätt. Något som vi givetvis kontinuerligt också diskuterar i fält.

Runt klockan 12:30 är det lunch på Fröstad gård och därefter påbörjar vi vår fotografering av trollsländor vid Lillån och Fröstad med omnejd.

När klockan börjar närma sig 15:30 avslutar vi vår fotografering vid Fröstad och tar en fika i landskapet.

Det är nu tid för vila/egen tid fram till 17.30 då vi återigen träffas vid Fröstad gård med fortsatt färd mot en av de fina trollsländelokalerna som vi ska besöka. Det tar cirka 20 minuter att nå alla lokaler som vi ska vistas i från Fröstad gård utanför Mantorp. Det är bra om du planerar för en tidig middag denna dag och tar med dig något ätbart ut i fält.

När vi har fotograferat trollsländor på kvällen avslutar vi den första dagen runt 20:30, det blir en tidig morgon dagen efter.

Lördagen den 10:e juli.

Ringklockan ljuder väldigt tidigt på morgonen denna lördag. Klockan 03:30 beger vi oss ut mot Tåkern med omnejd för att leta morgontrötta trollsländor (förhoppningsvis med dagg på vingarna). Vi fortsätter efter detta att fotografera i den tidiga morgontimmen och beger oss sedan tillbaka (cirka 20 min bilresa) till Fröstad gård för att äta lunch.

Program Fotografera Östergötlands trollsländor 2021.

Efter intagen lunch tar vi en vilopaus för att orka fotografera de resterande delarna av dagen. Mitt på dagen planeras en sektion av artbestämmande och reflektioner kring de trollsländor vi har påträffat hitintills. Detta sker i kurslokalen på Fröstad gård.

Vi åker sedan till Tåkern-området igen för att fotografera resterande delen av eftermiddagen och till sen kväll.

Söndagen den 11:e juli.

På söndagsmorgonen ringer klockan tidigt igen. Vi åker iväg samma tid som lördagen, nämligen redan cirka 03:30 / 04:00. Denna tidiga morgon åker vi ut till ett nytt område för att leta efter trollsländor på morgonen och fram till förmiddag. Lunch äter vi på Fröstad gård.

Efter lunchen är det dags för att knyta ihop säcken med ytterligare en sektion arbetsstämning i kurslokalen.

Transport.

Du tar dig själv till Fröstad gård fredagen den 9:e juli. Vägbeskrivning skickas vid bokning eller vid intresse. Du kommer att åka i egen bil (eller genom samåkning) till de olika trollsländelokalerna. Från Fröstad gård är det cirka 20 minuter till

alla lokaler.

Boende.

Om du behöver någonstans att bo under kursens tre dagar har jag skrivit ner några av de mer lokala alternativen här:

Himmelsby gårdshotell <https://himmelsbygardshotell.se/>

Ett spa och hotell som ligger ett stenkast från min gård. Väldigt fint, men också "ganska dyrt".

Sjögestad Motell <http://www.sjogestadmotell.se/>

Lite enklare boende men ändå bra. Nära till min gård här också.

Stuga i Himmelsby <https://www.google.com/travel/hotels/Himmelsby/entity/Cgsl-rjeys6qmRARAB?g2lb=2502548%2C4254308%2C4258168%2C4260007%2C4270442%2C4271060%2C4274032%2C4291318%2C4305595%2C4306835%2C4308216%2C4314846>

En av mina grannar hyr ut en fin liten stuga, även här nära till min gård. Själv-

hushåll är det som gäller här.

Alla vandrarhem & hotell i Linköping.

Om du inte har något emot att behöva åka bil i 20 minuter varje kursdag så finns det ett stort urval av både vandrarhem och hotell i Linköping.

Måltider.

På denna workshop ingår det lunch & fika utifrån program.

- Fredagen 9 juli: lunch & fika
- Lördagen 10 juli: lunch & fika
- Söndagen 11 juli: lunch & fika

Om du vet med dig att du ofta blir hungrig eller törstig ute i fält eller mellan måltiderna ska du ta med dig något att äta eller dricka.

Frukost och middag ordnas själva. Frukostpåse brukar kunna ordnas på hotell/motell och i Mantorp finns det flera alternativ till middagar på.

Kläder & utrustning.

Viktigt! Det här är bara en inspirationslista för din packning. Vad du i slutändan packar ner i resväskan är upp till dig.

Juli månad är högsommar här uppe i Norden och det kan vara väldigt varmt. Men vädret är nyckfullt och lågtryck kan dra in över landet och göra främst morgnar och kvällar kyligare. Du får alltid också vara beredd på en regnskur.

Vi kommer att fotografera längs en liten å i tät vegetation, vid vassstråk längs en sjö och invid gölar i tät vegetation. Därför är stövlar ett måste.

Du ska packa med dig en mix av kläder efter rådande väder.

Viktigt! Det här är bara en inspirationslista för din packning. Vad du i slutändan packar ner i resväskan är upp till dig.

Kläder & skor:

- Shorts och t-shirts.
- Långärmad tröja.
- Varm tröja eller vindjacka.
- Slitstarka långbyxor.
- Vandringssockor och bra vattentäta vandringskor.
- Stövlar är ett måste.
- Keps eller hatt mot solen.
- Regnkläder.
- Eventuellt damasker.

Utrustning:

- Solglasögon.
- Ficklampa eller pannlampa.
- Väckarklocka.
- Anteckningsblock & penna.
- Öronproppar.
- Dina mediciner.
- Handsprit.
- Kräm för skavsår, blåsor eller insektsbett.
- Skoskavsplåster.
- Mygg- & fästingmedel.
- Solskyddsfaktor.

Elektronisk utrustning:

- Mobiltelefon.
- Powerbank.
- Laddare för mobiltelefon.

- Grendosa för laddning av batterier.

Kamera & objektiv.

Viktigt! Tänk på att dina mål för fotograferingen kan vara helt annorlunda så se detta mer som inspiration än något som du måste packa ned i kameraryggsäcken.

Det viktigaste att ha med dig på denna workshop i fotografering av Östergötlands trollsländor är ett objektiv med en bra närgräns. Ett makroobjektiv eller ett teleobjektiv med bra närgräns. Det utsluter dock inte att du även kan arbeta med exempelvis en vidvinkel med en bra närgräns som har blivit alltmer populära på marknaden. Med dessa kan du skapa mycket annorlunda bilder på trollsländor i morgonvila.

Med ett makroobjektiv kan du komma riktigt nära trollsländorna. Utmaningen då är att du kanske måste gå så nära ditt motiv att det istället flyger iväg. Ett teleobjektiv med bra närgräns gör det enklare att fortfarande ha lite distans till ditt motiv samtidigt som du har möjlighet att komma nära.

- Kamerahus.
- Ett makroobjektiv (gärna 1:1, för de små detaljerna).
- Ett teleobjektiv med bra närgräns.

Övrig fotografisk utrustning som är bra att ha med sig är givetvis en kameraväska. Antingen en som tål regn eller som har regnöverdrag. Det är också viktigt med extra minneskort och batterier. Glöm heller inte en extern hårddisk eller extra minneskort för backuplösning av dina bilder.

Glöm heller inte att packa ner en ficklampa som ger ett rejält ljus. Vi kommer bland annat att arbeta kreativt med externt ljus på trollsländebilderna.

- En kameraväska för din kamera & objektiv.
- En ficklampa med ett rejält ljus.
- Alternativt ett stativ.
- En laptop för redigering av bilder.
- Extra minneskort.
- Extra batterier.
- Batteriladdare.
- Backuplösning.

Övrig kringutrustning.

När vi arbetar med våra trollsländor finns det flera hjälpmedel till att skapa kreativa bilder. Observera att du kan låna vissa av dessa hjälpmedel på plats och du behöver inte heller ta med dig allt som nämns i denna lista om du inte vill eller äger någon sådan.

- En eller flera ficklampor (gärna med varierande och bra ljusstyrka).
- Eventuellt en extern blix.

Solen.

Soluppgång: cirka 04:00

Solnedgång: cirka 22:00

Gruppen.

Maxantal deltagare på denna workshop är **6 stycken personer** (7 personer med mig). Vi kommer att åka mot gemensamma mål hela gruppen.

Däremot tycker jag att det är viktigt att du som deltagare om du vill kan få gå din egen väg och hitta de motiv du vill fotografera. En del fotografer fungerar bäst i grupp och andra fotografer vill helst fotografera och söka upp sina motiv själv.

Du kommer att ha möjlighet till båda scenarierna. Tänk dock på att det är "frihet" under ansvar och i enighet med resevillkoren har du som deltagare ansvar för att passa tider och ha personliga försäkringar.

Är det fysiskt ansträngande?

Nej denna workshop är inte fysiskt ansträngande. Vi kommer i stort sett åka bil till våra destinationer och sedan är det enkel gång på spångar, i lättare vegetation eller väg.

**Har du frågor om denna
Workshop?**

Telefon: 0736540687

E-post: info@frostadnaturfoto.se